

Čís. 764.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pletichy spáchané prodejem bílého pečiva vyrobeného z mouky pod rukou získané.

(Rozh. ze dne 11. března 1922, Kr I 681/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 13. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto.

d ů v o d ů:

Po stránce hmotněprávní dovozuje stížnost dle čís. 9 lit. a) pokud se týče čís. 10 § 281 tr. ř., že prodej bílého pečiva proti vydanému zákazu je pouze správním přestupkem; aby v činnosti stěžovatelů mohly býti shledány pletichy, bylo by prý třeba prokázati, že stěžovatel nějakým (v stížnosti praví se kterýmkoliv) způsobem účastnil se oněch činů, které předcházely výrobě a dávání pečiva do oběhu; k tomu však už nebylo příležitosti v okamžiku, ve kterém stěžovateli hotové pečivo nabízeno bylo, stěžovatel nezdržoval tedy přechod zboží do rukou spotřebitelů, neopatřoval nesúčastněným osobám neprávem zisku a nespáchal ničeho, co bylo s to, aby spotřebu poškodilo, nebo předmět denní potřeby zdražilo, nýbrž vyhověl pouze přání a potřebě svých odběratelů-spotřebitelů. Je prý proti tendenci a duchu zákona, trestati činy, které mají svůj původ v nouzovém stavu a které vyhovují všeobecné potřebě; činnost stěžovatelova nemohla míti vlivu na určení nebo zvýšení ceny pečiva; neboť i kdyby on pečiva nebyl odkoupil, byl by je koupil a prodával jiný obchodník. Než vývody stížnosti jsou pochybeny. Tendence a duch válečného zákonodárství směřují k tomu, aby zásobování veškerého spotřebitelstva předměty potřeby dalo se stejnoměrně a za ceny co nejlevnější. Za tím účelem bylo zejména zavedeno veřejné hospodaření určitými druhy předmětů potřeby, obzvláště obilím a mlýnskými výrobky, a za tím účelem byly dále zakázány určité — s hlediska všeobecného zásobování méně naléhavé — způsoby zpracování mlýnských výrobků, zejména výroba a prodej bílého pečiva; jakékoliv obcházení předpisů, v naznačených směrech vydaných, vybočuje z mezí řádného, dovoleného obchodování a je tím již pletichami. Pletichami je tedy zejména opatřování si mouky mimo přiděly, určené povoláními k tomu úřady, výroba bílého pečiva z takové mouky a obchodování jím. Zákon nerozeznává, v kterém období a v jaké roli pachatel do jednání, směřujícího k bezprávnému nakládání se zbožím (moukou nebo pečivem), zasáhl; stačí, byl-li vědomě spolučinným k tomu účeli, aby se zbožím bylo nakládáno způsobem, dle platných předpisů nepřípustným; stačí tedy zejména, dovršil-li stěžovatel nebo zamýšlel-li dle zjištění rozsudku dovršiti rozprodejem pečiva vědomě činnost oněch, byť mu neznámých osob, které bezprávně vyrobily bílé pečivo z mouky, která jimi anebo jinými osobami — byla bezprávně a

pokoutně opatřena. — Pletichy takové jsou ovšem samy o sobě jen správním přestupkem, stávají se však přečinem trestným dle § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, jsou-li spojeny se způsobilostí, stupňovati cenu předmětu. Způsobilost tuto a vědomí stěžovatelovo o ní nalézací soud bezvadně zjistil, ba zjistil nad to, že cena pečiva byla skutečně stupňována o zisk stěžovatelův a zisk jeho dodavatelky, nehledě k tomu, že již nákupní cena stěžovatelova byla značně vyšší než shora zmíněné nejvyšší ceny pro pečivo z tuzemské mouky. Že stěžovatel vyhověl potřebě a přání svých zákazníků, bylo pohnutkou jeho činnosti, ale nevylučuje shora zmíněné, trestným činem předpokládané vědomí, a je proto pro otázku trestnosti bez významu. Stěžovatel nevyhověl všeobecné potřebě, nýbrž vyhověl jen potřebě obmezeného kruhu spotřebitelů, kterým se dostalo vydatnějšího zásobování než ostatním, čímž projevil spolučinnost při jednání, které poškozovalo zájmy veškerého spotřebitelstva, kdyžť pokoutným nákupem mouky, k bezprávné výrobě bílého pečiva zpracované, zmenšily se zásoby mouky, kterých mělo býti výkupem pro obilní ústav a rozdělením příslušnými úřady použito k stejnoměrnému, naléhavějšímu zásobení všeho obyvatelstva chlebem a moukou. Okolnost, že jiný obchodník by byl koupil a prodával pečivo, kdyby je nebyl koupil stěžovatel, není nalézacím soudem zjištěna a byla by bezvýznamná, neb poslušnosti vůči zákonu nesprošťuje obava nebo jistota, že jiné osoby jednají v témže směru bezprávně. Tím jest prokázána nejen bezdůvodnost důvodu zmatečnosti č. 9 lit. a), nýbrž i č. 10 § 281 tr. ř.

Čís. 765.

Opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle § 54 ústavní listiny ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. o změně některých ustanovení trestního práva.

Trestem »ztráty svobody« v § 6 jsou míněny veškeré druhy žaláře a vězení.

Šem 6 nebyla stanovena nová trestní sazba.

(Rozh. ze dne 11. března 1922, Kr I 954/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II c) tr. zák. a odmítl v neveřejném zasedání odvolání obžalovaného z téhož rozsudku, pokud jím byl podle § 178 I tr. zák. s použitím §§ 54 a 55 tr. zák. odsouzen do těžkého žaláře na dva měsíce, zotřené měsíčně dvěma tvrdými lůžky.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného dovozuje z důvodu čís. 11 § 281 tr. ř., že nalézací soud — samosoudce, vyměřiv trest těžkým žalářem na dobu 2 měsíců a zotřiv jej nad to měsíčně dvěma tvrdými lůžky, vykročil z mezí své trestní pravomoci, jelikož dle ustanovení § 6 opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n.